

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

کلیه امتیازهای این پایان‌نامه به دانشگاه بوعلی سینا تعلق دارد. در صورت استفاده از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها، باید نام دانشگاه بوعلی سینا یا استاد راهنمای پایان‌نامه و نام دانشجو با ذکر مأخذ و ضمن کسب مجوز کتبی از دفتر تحصیلات تکمیلی دانشگاه ثبت شود. در غیر این صورت مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت. درج آدرس‌های ذیل در کلیه مقالات خارجی و داخلی مستخرج از تمام یا بخشی از مطالب این پایان‌نامه در مجلات، کنفرانس‌ها و یا سخنرانی‌ها الزامی می‌باشد.

....., Bu-Ali Sina University, Hamedan, Iran.

..... گروه دانشکده دانشگاه بوعلی سینا، همدان.

مقالات خارجی

مقالات داخلی

دانشگاه بوعلی سینا همدان
دانشکده ادبیات و علوم انسانی
گروه حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه‌ی کارشناسی ارشد در رشته حقوق خصوصی

عنوان:

مفهوم و آثار اصل حفظ و نگهداری سرمایه در شرکت سهامی عام در حقوق ایران و
انگلیس

استاد راهنما :

دکتر سید یونس نورانی مقدم

استاد مشاور:

دکتر بیژن حاجی عزیزی

نگارش:

فاطمه رضانی

21 اسفند 1390

دانشگاه بوعلی سینا
مشخصات رساله/پایان نامه تحصیلی

عنوان: مفهوم و آثار حفظ و نگهداری سرمایه در شرکت سهامی عام در حقوق ایران و انگلیس		
نام نویسنده: فاطمه رضانی		
نام استاد راهنما: دکتر سید یونس نورانی مقدم		
نام استاد/اساتید مشاور: دکتر بیژن حاجی عزیزی		
دانشکده: ادبیات و علوم انسانی	گروه آموزشی: حقوق	
رشته تحصیلی: حقوق	گرایش تحصیلی: خصوصی	مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد
تاریخ تصویب: 1389/12/22	تاریخ دفاع: 1390/12/21	تعداد صفحات: 114

چکیده:

در حقوق انگلیس، اصلی به عنوان "اصل حفظ و نگهداری سرمایه" از اواخر قرن نوزدهم در رویه دادگاههای آن کشور مطرح شد. زیرا سرمایه در شرکت سهامی عام، با توجه به محدود بودن مسئولیت شرکاء، وثیقه پرداخت طلب طلبکاران شرکت و به عنوان پشتوانه ی تعهدات آن محسوب می شود. اصل مذکور در حقوق آن کشور دارای دو جنبه است 1- اطمینان پیدا کردن از تأمین و تعهد کلی سرمایه اسمی شرکت سهامی عام. 2- اطمینان پیدا کردن از اینکه سرمایه شرکت سهامی عام قبل از انحلال شرکت تحت عناوین مختلف بین سهامداران و به ضرر طلبکاران تقسیم نشده باشد. در پژوهش حاضر با مقایسه حقوق ایران و انگلیس بدین موضوع پرداخته شده است که آیا اصل مزبور به کیفیتی که در حقوق انگلیس مطرح شده در حقوق ایران نیز قابلیت طرح دارد یا خیر؟ لذا در فصل دوم جنبه اول اصل، تحت عنوان مفهوم اصل حفظ و نگهداری مورد بررسی قرار گرفته شد و تلاش گردید انواع روش های تأمین مالی شرکت مورد بررسی قرار گیرد. جنبه دوم اصل، تحت عنوان آثار اصل حفظ و نگهداری در فصل سوم آورده شد. در این فصل مسئولیت و محدودیتهای ارکان شرکت از مرحله تشکیل تا مرحله تصفیه مورد بررسی واقع شد. در نهایت با مقایسه حقوق ایران و انگلیس به این نتیجه رسیدیم که اصل مذکور اگر چه به صورت صریح در حقوق ایران مطرح نشده ولی با ملاحظه برخی مواد قانونی و حمایت قانونگذار از سهامداران و طلبکاران شرکت، چاره ای جز پذیرش ضمنی اصل باقی نمی ماند.

واژه‌های کلیدی: شرکت سهامی عام، سرمایه، اصل حفظ و نگهداری

سپاس خدای راکه سخوران، دستودن او بماند و شمارندگان، شردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گردون نتوانند. و سلام و دورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آمان که وجودان و لدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بردشمنان ایشان تا روز سانشیز... .

بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمت بی ثابتهی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بکاریم. اما از سنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و نیت آفرینش را تا مین می کند و سلامت امانت بایی را که بدستش سپرده اند، تقصین؛ بر حسب و غنیفه و از باب "من لم یسکر المنعم من المخلوقین لم یسکر الله عزوجل":

از استاد با کمال و شایسته؛ جناب آقای دکتر سید یونس نورانی مقدم که در کمال سه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از بیج گلی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهبانی این رساله را بر عهده گرفتند؛

از استاد و صبور و با تقوا؛ جناب آقای دکتر بشین حاجی عزیزی، که زحمت مشاوره این رساله را در حالی متمثل شدند که بدون مساعدت ایشان، این پروژه به نتیجه مطلوب نمی رسید؛ و از استادان فرزانه و دلسوز؛ جناب آقای دکتر فیض... . جعفری و محمد حسن اسدی که زحمت داوری این رساله را متمثل شدند؛ کمال تشکر و قدردانی را دارم. باشد که این خردترین، بخشی از زحمت آمان را سپاس گوید.

باد و دفر او ان به روح پر فتوح پدر بزرگوارم و

پاس بیکران برهدلی و بهرامی و بهگامی مادر دلسوز و مهربانم

که سجده می ایثارش کل محبت رادر وجودم پروراند و

دایمان گهربارش لحظه های مهربانی را به من آموخت.

اختصارات

د.پ.ا.ب	دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار
ق.آ.د.م.د.ع.ا.	قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی
ق.ب.ا.ب	قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران
ق.ت.	قانون تجارت
ق.ش. 1985	قانون شرکتهای 1985
ق.ش. 2006	قانون شرکتهای 2006
ق.م.	قانون مدنی
ل.ق.ت	لایحه قانون تجارت 1384
ل.ق.ا.ت	لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت 1347

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اوّل: کلیّات
2	مقدّمه
3	1-1- بیان مسئله
4	2-1- سابقه و ضرورت پژوهش
4	1-2-1- سابقه
6	2-2-1- ضرورت پژوهش
6	3-1- اهداف پژوهش
7	4-1- فرضیه های پژوهش
8	5-1- روش تحقیق
8	6-1- مفهوم، پیشینه تاریخی و اهمیت اقتصادی شرکت سهامی
8	1-6-1- مفهوم
8	2-6-1- پیشینه تاریخی
10	1-2-6-1- قبل از تصویب قانون تجارت 1311
10	2-2-6-1- پس از تصویب قانون تجارت 1311
11	3-2-6-1- لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت 1347
12	4-2-6-1- قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی 1384
13	5-2-6-1- پیشینه تاریخی در حقوق انگلیس
14	5-2-6-1- پیشینه تاریخی در حقوق انگلیس
15	3-6-1- اهمیت اقتصادی
16	1-7-1- شخصیت حقوقی شرکت
18	2-7-1- آثار شخصیت حقوقی
19	8-1- تعریف شرکت سهامی عام

- 9-1- انواع شرکت سهامی و وجوه افتراق آنها با هم.....20
- 1-9-1- حقوق ایران.....21
- 2-9-1- حقوق انگلیس.....22

فصل دوم: مفهوم اصل حفظ و نگهداری

- مقدمه.....26
- 1-2- تأمین مالی در شرکت سهامی عام.....27
- 1-1-2- تأمین مالی از طریق استقراض.....27
- 2-1-2- تأمین سرمایه از طریق مؤسسين و پذیره نویسان.....29
- 1-2-1-2- اقسام آورده مؤسسين.....30
- 1-1-2-1-2- آورده نقد.....30
- 2-1-2-1-2- آورده غیر نقد.....31
- 1-2-1-2-1-2- عین.....31
- 2-2-1-2-1-2- منفعت.....33
- 3-2-1-2-1-2- نیروی کار.....34
- 4-2-1-2-1-2- اعتبار و نفوذ اجتماعی یا مالی.....35
- 5-2-1-2-1-2- شهرت تجارتي.....36
- 6-2-1-2-1-2- آورده طلب.....36
- 3-1-2-1-2- تشریفات ارزیابی آورده غیر نقد.....37
- 2-2-1-2-2- تأمین سرمایه از سوی پذیره نویسان.....38
- 1-2-2-1-2- مفهوم و ماهیت حقوقی پذیره نویسی.....38
- 2-2-2-1-2- هدف از پذیره نویسی.....39
- 1-2-2-2-1-2- هدف پذیره نویسی از دیدگاه دولت.....39
- 2-2-2-2-1-2- هدف از پذیره نویسی از دیدگاه مؤسسين و شرکت.....40
- 3-2-2-2-1-2- هدف از پذیره نویسی از دیدگاه پذیره نویسان.....41
- 3-2-2-1-2- تشریفات و شرایط قانونی برای پذیره نویسی.....41

- 44.....انواع پذیره نویسی1-4-2-2-1-2
- 44.....افزایش سرمایه2-4-2-2-1-2
- 46.....پذیره نویسی در انگلیس5-2-2-1-2
- 47.....مقایسه راههای تأمین مالی در شرکت سهامی عام3-1-2
- 47.....مقایسه حقوق دارندگان اوراق قرضه (مشارکت) با سهامداران1-3-1-2
- 48.....حقوق دارندگان اوراق قرضه (مشارک)1-1-3-1-2
- 48.....حقوق سهامداران2-1-3-2-2
- 48.....حقوق غیر مالی1-2-1-3-2-2
- 48.....حق داشتن گواهینامه موقت سهام وورقه سهام1-1-2-1-3-2-2
- 48.....حق حضور در مجامع عمومی2-1-2-1-3-2-2
- 49.....حق رأی3-1-2-1-3-2-2
- 49.....حق کسب اطلاع سهامداران4-1-2-1-3-2-2
- 49.....حق دعوت از مجامع عمومی5-1-2-1-3-2-2
- 50.....حقوق مالی2-2-1-3-2-2
- 50.....حق مشارکت در سود و ذخایر شرکت1-2-2-1-3-2-2
- 50.....حق تقدم در خرید سهام جدید شرکت2-2-2-1-3-2-2
- 51.....حق انتقال سهم3-2-2-1-3-2-2
- 51.....حق توثیق سهام4-2-2-1-3-2-2
- 51.....مقایسه تعهدات دارندگان اوراق قرضه (مشارکت) با سهامداران2-3-2-2
- 53.....شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار4-2-2
- 53.....حقوق ایران1-4-2-2
- 55.....حقوق انگلیس2-4-2-2
- 57.....نگهداری سرمایه5-2

فصل سوم: آثار اصل حفظ و نگهداری سرمایه

59	مقدمه.....
60	1-3- مرحله تشکیل شرکت.....
60	1-1-3- وظایف مؤسسين.....
60	1-1-1-3- مسئولیت مدنی مؤسسين.....
61	1-1-1-3-2- مسئولیت کیفری مؤسسين.....
62	1-3-2- وظایف پذیره نویسان.....
63	1-2-1-3- مسئولیت مدنی پذیره نویسان.....
64	1-3-2-2- مسئولیت کیفری پذیره نویسان.....
64	1-3-3- مجمع عمومی مؤسس.....
65	2-3- مرحله حیات شرکت.....
66	1-2-3- وظایف مجمع عمومی عادی (سالانه).....
67	1-1-2-3- رسیدگی به ترازنامه و حساب سود و زیان سال مالی شرکت.....
67	2-1-2-3- تقسیم سود سهام و اندوخته اختیاری شرکت.....
67	1-2-1-2-3- سود خالص.....
68	2-2-1-2-3- اندوخته قانونی (الزامی).....
69	3-2-1-2-3- اندوخته اختیاری.....
69	4-2-1-2-3- تقسیم منافع موهوم.....
70	5-2-1-2-3- مسئولیت مجمع در خصوص تقسیم منافع موهوم.....
72	3-1-2-3- تصویب یا رد معاملات مدیران یا مدیر عامل.....
72	4-1-2-3- تعیین حق الزحمه بازرس یا بازرسان.....
73	5-1-2-3- تصویب پاداش اعضای هیأت مدیره.....
73	2-2-3- وظایف مجمع عمومی فوق العاده.....
73	1-2-2-3- کاهش اجباری سرمایه.....
74	2-2-2-3- کاهش اختیاری سرمایه.....

- 76.....3-2-2-3-مسئولیت مجمع عمومی فوق العاده
- 77.....3-2-2-3-هیأت مدیره
- 78.....1-3-2-3- ماهیت حقوقی رابطه هیأت مدیره با شرکت
- 78.....1-1-3-2-3- مدیر در حکم وکیل شرکت
- 79.....2-1-3-2-3- مدیر در حکم نماینده قانونی شرکت
- 80.....3-1-3-2-3- مدیر در حکم کارگر شرکت
- 81.....4-1-3-2-3- مدیر در حکم رکن شرکت
- 83.....2-3-2-3- ممنوعیت مدیران
- 83.....1-2-3-2-3- قرارداد وام یا توثیق
- 85.....2-2-3-2-3- منع رقابت با شرکت
- 85.....3-3-2-3- مسئولیت مدنی مدیران
- 87.....4-3-2-3- مسئولیت کیفری مدیران
- 884-2-3- مدیر عامل
- 895-2-3- بازرس یا بازرسان
- 89.....1-5-2-3- ماهیت حقوقی رابطه بازرس با شرکت
- 90.....2-5-2-3- وظایف بازرس
- 90.....1-2-5-2-3- مأموریت بررسی حسابهای شرکت
- 91.....2-2-5-2-3- مأموریت اطلاع رسانی
- 92.....3-2-5-2-3- مأموریت نظارتی خاص
- 92.....3-5-2-3- بازرس در حقوق انگلیس
- 93.....4-5-2-3- ممنوعیت بازرس یا بازرسان
- 93.....1-4-5-2-3- افشای اسرار
- 94.....2-4-5-2-3- معامله با شرکت
- 95.....5-5-2-3- مسئولیت مدنی بازرس یا بازرسان
- 96.....6-5-3-3- مسئولیت کیفری بازرس یا بازرسان

97.....	3-3-3-مرحله تصفیه شرکت
97.....	3-3-3-1-وظایف مدیران تصفیه
98.....	3-3-3-1- وصول مطالبات و پرداخت دیون
99.....	3-3-3-2- تقسیم دارایی شرکت بین سهامداران
100.....	3-3-3-3- نظارت بر اعمال مدیران تصفیه
101.....	3-3-3-2- ممنوعیت مدیران تصفیه در انتقال دارایی شرکت
102.....	3-3-3-3- مسئولیت مدنی مدیران تصفیه
102.....	3-3-4-4- مسئولیت کیفری مدیران تصفیه
103.....	3-4-4-4- آثار اصل حفظ و نگهداری سرمایه در بورس اوراق بهادار
104.....	3-4-4-1- شرایط پذیرش سهام
106.....	3-4-4-2- ضمانت اجرای عدم وجود شرط پذیرش
106.....	3-4-4-2-1- حقوق ایران
107.....	3-4-4-2-2- حقوق انگلیس
108.....	3-4-4-3- شرایط عرضه عمومی سهام
108.....	3-4-4-3-1- حقوق ایران
110.....	3-4-4-3-2- حقوق انگلیس
	4- نتیجه گیری و پیشنهادات
111.....	4-1- نتیجه گیری
114.....	4-2- پیشنهادات
.....	فهرست منابع
.....	واژه نامه فارسی - انگلیسی

فصل اوّل

کلمات

مقدمه

در فصل اوّل، صرفاً به تبیین و تشریح موضوعاتی پرداخته خواهد شد که به تشخیص جایگاه و تبیین حدود و ثغور موضوع پژوهش کمک می نماید. بنابراین نگارنده در پژوهش حاضر، این فصل را به ارائه کلیاتی در خصوص موضوعات ذیل اختصاص خواهد داد.

ابتدا با طرح مقدمه ای، مباحث مربوط به بیان مسئله، اهمیت و ضرورت پژوهش، فرضیه های آن و روش تحقیق خواهد آمد و سپس مفهوم و پیشینه تاریخی شرکت سهامی با توجه به قوانین تصویبی و اهمیت اقتصادی شرکت سهام عام، مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در پیشینه تاریخی از قوانین تصویبی قبل از قانون تجارت 1311 و بعد از آن بحث خواهد شد و در نهایت با توجه به آخرین قوانین حاکم بر شرکتهای سهامی، یعنی لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت 1347 و قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی 1384 مباحثی خواهد آمد. همچنین پیشینه تاریخی شرکتهای سهامی در حقوق انگلیس نیز مورد بررسی قرار خواهد گرفت. مباحث مربوط به شخصیت حقوقی و آثار ناشی از آن در جهت تشخیص جایگاه موضوع، بحث خواهد شد و در نهایت با تعریف شرکت سهامی عام و مقایسه اقسام شرکتهای سهامی به بیان وجوه افتراق شرکت سهامی عام با شرکت سهامی خاص خواهیم پرداخت.

1-1- بیان مسئله

برای انجام پروژه های بزرگ عمرانی، صنعتی و کشاورزی وجود شرکت های بزرگ، ضروری است. در اینگونه شرکت ها سرمایه در قالب سهام به عموم واگذار می شود و مؤسسين یا مدیران با اداره ی شرکت، سرمایه حاصله را در جریان گردش صحیح اقتصادی قرار می دهند و در اثر این عمل دو منفعت حاصل می گردد، در مرحله اول سودی از سرمایه گذاری یا انجام فعالیت های عمرانی نصیب سهامدار می شود و در مرحله دوم رونق و آبادانی را برای کشور به ارمغان می آورد. شرکت سهامی عام نوع بخصوص و منحصر به فرد شرکت های بزرگ می باشد و مسلم است برای انجام امور مهم از قبیل استخراج معادن و تجارت با کشورهای خارجی و تأسیس کارخانجات و ایجاد سد ها و بانک ها تشکیل می شود که سرمایه فردی کفاف آن را نمی دهد. فکر تأسیس هر شرکت ابتدا از ناحیه اشخاصی ایجاد می شود که به دلایلی مانند این که امتیاز استخراج معادن و یا احداث خط آهن را بدست بیاورند یا این که می خواهند خبرگی یا مطالعات اقتصادی را که در موضوع خاصی دارند بکار گیرند، ارتباط دارد. البته مسلم است این اشخاص با عده ای که هم فکر بوده و یا سرمایه دار هستند مشورت خواهند کرد و در صورت موافقت، شروع به تأسیس شرکت سهامی عام خواهند نمود. شرکت سهامی عام نیز شرکتی است که مؤسسين آن قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می کنند، البته شرکت سهامی عام، در تأمین سرمایه از طریق مراجعه به عموم به دو شیوه اقدام می کند، 1- از طریق مراجعه مستقیم به عموم. 2- عرضه و فروش سهام از طریق بازار بورس. همچنین در این شرکتها حدود مسئولیت سهامداران در مقابل اشخاص ثالثی که طلبکار شرکت محسوب می شوند، محدود به مبلغ اسمی سهام است. در خصوص میزان سرمایه شرکت سهامی عام در حقوق انگلیس، حداقل مجاز سرمایه سهامی تخصیص یافته شده در حال حاضر به موجب بند 1 ماده 763 ق.ش 2006 پنجاه هزار پوند یا معادل آن یورو می باشد و در قانون ایران، چه لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت 1347 و چه قانون بازار بورس اوراق بهادار 1384 و دستورالعملهای بعدی آن برای سرمایه حداکثری تعیین نشده و شرکاء به هر مقدار بتوانند، ممکن است سرمایه را افزایش دهند. لیکن به موجب ماده 5 ل.ق.ا.ت حداقلی جهت سرمایه شرکت سهامی پیش بینی شده بر طبق این ماده: «در موقع تأسیس، سرمایه شرکت سهامی عام از پنج میلیون ریال نباید کمتر باشد» همچنین در ماده 4

"دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران" مصوب 86/10/1 هیئت مدیره سازمان بورس اوراق بهادار آمده است، «بورس اوراق بهادار تهران دارای دو بازار اول و دوم می باشد. بازار اول از دو تابلو اصلی و فرعی تشکیل شده است» لذا شرایط اختصاصی هر بازار در خصوص میزان سرمایه با دیگری متفاوت بوده، به طوری که طبق بند 1 ماده 6 د.پ.ا.ب، میزان سرمایه ثبت شده شرکت برای پذیرش در تابلوی اصلی بازار اول، نباید از دویست میلیارد ریال کمتر و طبق بند 1 ماده 10 د.پ.ا.ب، میزان سرمایه ثبت شده در تابلوی فرعی از بازار اول، نباید از یکصد میلیارد ریال کمتر باشد. همچنین طبق بند 1 ماده 11 د.پ.ا.ب نیز، میزان سرمایه ثبت شده در بازار دوم نباید از سی میلیارد ریال کمتر باشد. مضافاً قانونگذار ضمانت اجرایی نیز برای کاهش این میزان سرمایه در زمان تشکیل یا فعالیت شرکت پیش بینی کرده است. به طوری که در ماده 5 ل.ق.ا.ت در مورد شرکتهایی که سرمایه خود را از طریق عرضه به عموم و خارج از بازار بورس ارائه می دهند، مقرر شده: «در صورتی که سرمایه شرکت بعد از تأسیس به هر علت از حداقل مذکور در این ماده کمتر شود باید ظرف یک سال نسبت به افزایش سرمایه تا میزان حداقل مقرر اقدام به عمل آید یا شرکت به نوع دیگری از انواع شرکت های مذکور در قانون تجارت تغییر شکل یابد و گرنه هر ذی نفعی می تواند انحلال آن را از دادگاه صلاحیتدار درخواست کند». همچنین در دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار مصوب 1386/10/1 کاهش سرمایه از حداقل قانونی موجب لغو یا عدم پذیرش سهام شرکت، در آن بازار خواهد شد.

1-2-1- سابقه و ضرورت پژوهش

1-2-1-1 سابقه

در خصوص سابقه این تحقیق با جستجو و دقت نظر در منابع کتابخانه ای و پایان نامه های دانشگاهی، در خصوص سرمایه شرکت سهامی عام به طور کلی منابعی یافت شد و لیکن ارتباطی بین این منابع و موضوع پژوهش، وجود ندارد چرا که نگارنده در پی آن است که، اصل حفظ و نگهداری سرمایه در شرکت سهامی عام در حقوق ایران و انگلیس را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهد. با این وجود به برخی از این منابع اشاره می شود:

❖ اسکینی، ر. (1384). حقوق تجارت (شرکت تجاری)، جلد دوم، چاپ هفتم، تهران، انتشارات سمت.

این کتاب متشکل از شش فصل است که در هر فصل به موضوعات گوناگون که حول محور شرکت سهامی اعم از خاص و عام است پرداخته شده است.

❖ جهانخانی، ع؛ پارسائیان، ع. (1374). بورس اوراق بهادار، چاپ اول، تهران، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران.

این کتاب مشتمل بر دو بخش می باشد که بخش اول و دوم آن جمعاً دارای پنج فصل می باشد که در هر فصل راجع به بورس و اوراق بهادار و موضوعات مطرح در این زمینه، پرداخته شده است.

❖ حسینی، ح. (1378). حقوق تجارت (مشتمل بر تمام مباحث)، چاپ اول، تهران، نشر دادگستر.

این کتاب مشتمل بر سی و یک مبحث راجع به حقوق تجارت می باشد که نویسنده مبحث اول را به ارکان، ویژگی و شرایط تشکیل شرکت سهامی اختصاص داده است.

❖ ستوده تهرانی، ح. (1376). حقوق تجارت، جلد دوم، چاپ سوم، تهران، نشر دادگستر.

در جلد دوم کتاب، که از فصل چهارم شروع می شود، نویسنده در مبحث بیست و ششم کتاب خود راجع به انواع شرکت سهامی و ماهیت و ویژگی هر یک از آنها بحث کرده است.

❖ عرفانی، م. (1381). حقوق تجارت (شرکت تجاری)، جلد دوم، چاپ اول، تهران، انتشارات میزان.

در جلد دوم این کتاب که دارای ده فصل می باشد، نویسنده در فصل اول کتاب خود، به بحث راجع به شرکت سهامی عام از زمان تشکیل تا انحلال آن پرداخته است.

❖ گلریز، ح. (1374). بورس اوراق بهادار، چاپ اول، تهران، چاپخانه سپهر

این کتاب نیز مشتمل بر هفت فصل می باشد که در هر فصل به مطالب مرتبط با بازار بورس و اوراق بهادار پرداخته شده است.

❖ Len Sealy & Sarah Worthington, Cases And Materials in Company law (2008), Eight Edition, London: SL Berwin Professor Emeritus Of Corporate Law-University of Cambridge

در فصل هشتم این کتاب به بحث راجع به حفظ و نگهداری سرمایه در شرکت سهامی عام در حقوق انگلیس پرداخته شده است.

❖ Saleem Sheikh ,A Guide To The Companies Act (2006), Fifteen Edition, London And New York: Routedge. Cavendish Taylor & Francic Group

رهنمود ق.ش 2006 دارای 33 فصل راجع به مواد قانونی، مربوط به حقوق شرکتهای انگلیس می باشد. که در فصل پانزدهم این کتاب، نویسنده راجع به سرمایه و سهام بحث مفصلی کرده است.

❖ <http://www.SSRN.COM>

این سایت راجع به مقالات و پایان نامه های مربوط به حقوق انگلیس می باشد .

❖ <http://www.RDIS.ir>

این پایگاه مربوط به مقررات و آیین نامه و دستورالعملهای مربوط به بازار بورس ایران می باشد .

1-2-2-2- ضرورت پژوهش

با توجه به اینکه، سرمایه از مهمترین عوامل تجارت و بزرگترین وسیله جلب منفعت محسوب می شود و هر شرکت بایستی دارای میزان سرمایه لازم باشد، تا بتواند نتیجه ای از عملیات خود که تجارت است برده و منتفع شود، بنابراین اهمیت شرکتهای تجاری که شرکت سهامی عام بارزترین آن تلقی می شود در سرمایه آن است. این امر در کنار مسئولیت محدود سهامداران این شرکت که محدود به مبلغ اسمی سهام می باشد، دلیل مضاعفی برای پرداختن به موضوع حفظ و نگهداری سرمایه شرکت سهامی عام است. بنابراین موضوع حفظ و نگهداری سرمایه شرکت سهامی عام، به عنوان تنها پشتوانه و وثیقه پرداخت طلب طلبکاران شرکت و احقاق حقوق حقه ی آنها، دارای اهمیت بوده و بحث از آن لازم و ضروری است.

1-3-1- اهداف پژوهش

اصل حفظ و نگهداری سرمایه، ریشه در رویه دادگاههای انگلیس دارد و امروزه به عنوان یک اصل در شرکتهای سهامی عام حاکم است، لیکن این اصل صریحاً در حقوق ایران مورد پذیرش واقع نشده است. لذا در صورتی که با بررسی و مقایسه حقوق ایران و انگلیس به این نتیجه برسیم که اصل حفظ و نگهداری سرمایه در حقوق ایران نیز مانند حقوق انگلیس پذیرفته شده است، می توانیم برای فعالیت شرکت سهامی عام، آینده روشن تصور کنیم و با توجه به اینکه اینگونه شرکتهای بزرگ صنعتی، خدماتی و کشاورزی استفاده می شوند که به میزان قابل توجهی از سرمایه نیاز دارند، با گرایش افراد به این شرکتهای و اطمینان از حفظ

سرمایه آنها، ما شاهد افزایش فعالیت شرکتها از نوع سهامی عام می باشیم که در رونق و پیشرفت اقتصاد کشور نقش به سزایی دارند.

1-4- فرضیه های پژوهش

سرمایه یک عامل مهم در شرکت سهامی عام می باشد که موضوع حفظ و نگهداری آن در راستای حمایت از حقوق طلبکاران و سهامداران شرکت، با توجه به مسئولیت محدود سهامداران آن دارای اهمیت زیادی است. لذا این موضوع موجب شده اصلی به عنوان اصل حفظ و نگهداری سرمایه در حقوق این شرکتهامطرح شود. بنابراین با توجه به اهمیت این موضوع در این پژوهش تلاش خواهد شد تا به این سؤال اصلی پاسخ دهیم که مفهوم و آثار اصل حفظ و نگهداری سرمایه در شرکتهای سهامی عام چیست؟

به دنبال این سؤال اصلی، سؤالات فرعی دیگری نیز مطرح می شود که در ذیل به تعدادی از آنها اشاره خواهیم کرد:

- 1- آیا در حقوق ایران مانند حقوق انگلیس اصلی به نام اصل حفظ و نگهداری سرمایه وجود دارد یا خیر؟
 - 2- آیا سرمایه جزء ارکان تشکیل دهنده شرکت می باشد؟
 - 3- آیا با توجه به میزان سرمایه شرکت، محدودیتی در خصوص پذیرش و ایفای تعهدات شرکت ایجاد می شود یا خیر؟
 - 4- حکم تصرف در سرمایه شرکت که در راستای منافع طلبکاران نباشد در حقوق ایران چیست؟
 - 5- حفاظت از سرمایه ی شرکت های پذیرفته شده در بازار بورس چگونه است؟
- به دنبال این سؤالات فرضیاتی نیز مطرح می شود که در ذیل بدانها اشاره می نمایم.
- 1- اصل حفظ و نگهداری سرمایه که در حقوق انگلیس وجود دارد، اگر چه در حقوق ایران به صورت صریح و مدون پذیرفته نشده، ولی با ملاحظه مواد قانونی و حمایت های قانونگذار ایرانی از طلبکاران شرکت، در حقوق ایران اصل حفظ و نگهداری سرمایه نیز پذیرفته شده، اگر چه در قالب عبارت روشن و صریح بیان نشده است.